

Nihal Nisa EREN

▼ NORVEÇ ÇOCUK HAKLARI

İÇERİK

- Çocuk Hakları Nedir?
- Çocuk Haklarının Tarihsel Süreci
- Norveç'te Çocuk Hakları
- Yaşam Hakkı
- Eğitim Hakkı
- Sağlık Hizmetleri
- Çocuklara Yönelik Yrgılama Ve Cezalandırma
- Ibsen ve Çocuk Hakları

ÇOCUK HAKLARI

Çocuk hakları, kanunen veya ahlaki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu; eğitim, sağlık, yaşama, barınma, fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel kavramdır.

ÇOCUK HAKLARININ TARİHSEL SÜRECİ

- Yirminci yüzyılın başlarında çocukların erişkinlerden farklı haklara sahip olduğu, dolayısıyla da bu hakların ayrıca tanınması gerektiği konusunda, değişik ülkelerde farklı hareketler ortaya çıkmaya başlamıştır.
- Çocuk haklarını savunma konusunda ilk etkili girişim 1923 yılında Eglantyne Jebb tarafından taslağı hazırlanan ve 1924 yılında Milletler Cemiyeti tarafından kabul edilen Cenevre Çocuk Hakları Bildirisidir. 20 Kasım 1959 tarihinde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi olarak güncellenmiş ve 20 Kasım 1989 da daha geniş olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile değiştirilmiştir.
- Birleşmiş Milletler'in 1940'larda kuruluşundan bu yana çocuk hakları hareketi dünya üzerinde her zaman ilgi görmüştür.

1 Mayıs 1909 da bir yürüyüşten
"Çocuk Köleliğini Durdurun"

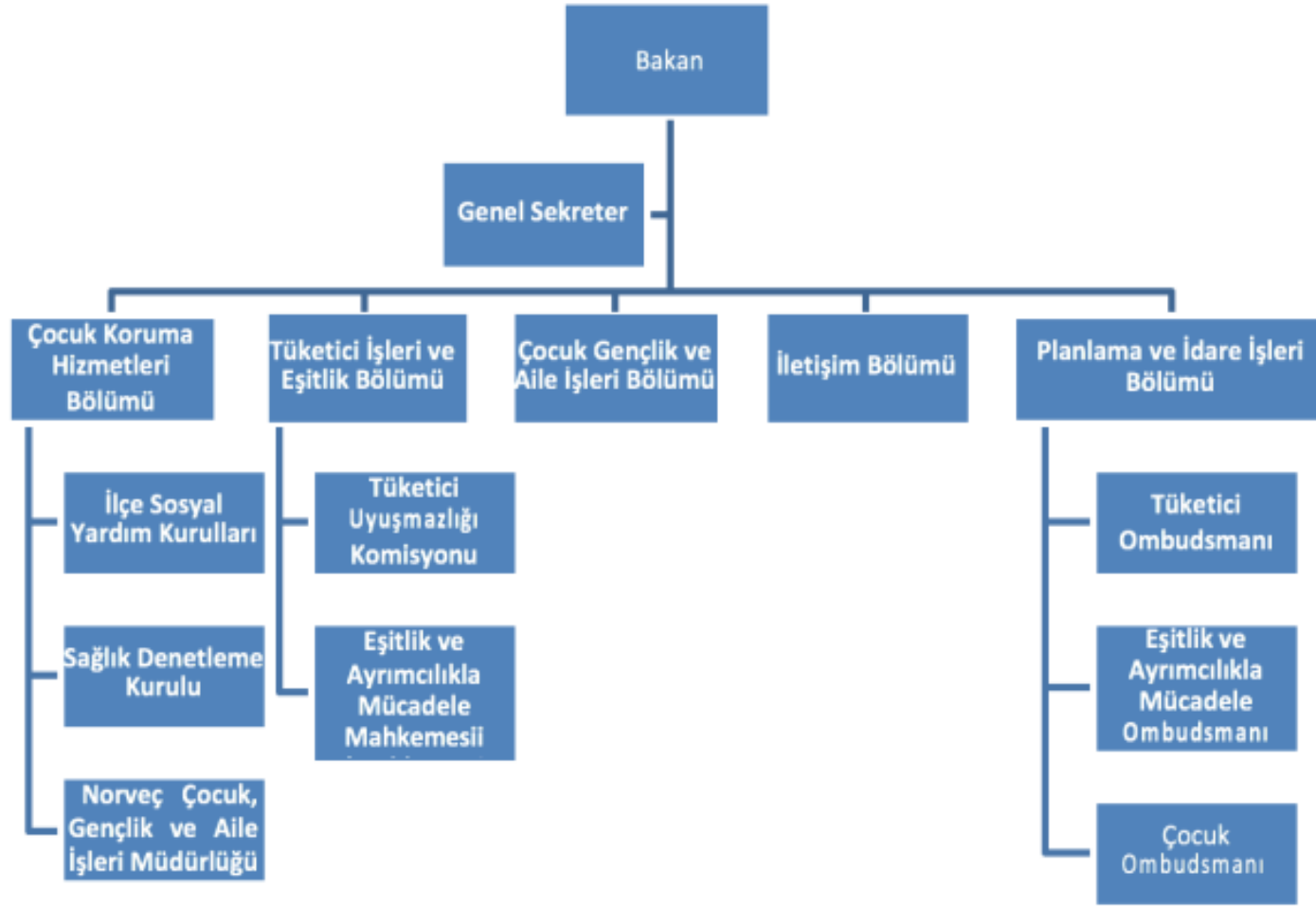
NORVEÇTE ÇOCUK HAKLARI

- Norveç yasalarına göre 18 yaşın altındaki tüm bireyler anne rahmine düştüğü andan itibaren çocuktur ve yasal haklara sahiptir. Norveç'te bütün yasalarda, çocuk haklarına özel bir önem verildiği görülmektedir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin geliştirilmesi yönünde politika ürettikleri, müstakil bakanlık oluşturarak çocuk haklarının ve çocuğa yönelik politikaların ırk, renk, dil, din ayrımı yapmaksızın bütün alanlarda uygulanmasının kabul edildiği örnek ülkelerdendir.
- Bu kuruluş çocuk hakları ihlallerinin değerlendirilmesine yönelik ilk şikayet merciidir.
- 1981 yılında kurulmuştur. Bu amaçla kurulan ilk kuruluş olma ünvanını da taşır.

-
- Bu bağlamda Çocuk Ombudsmanlığı sistemi ilk kez 1981 de Norveç'te kurulmuştur.
 - Bu ülkede Çocuk Ombudsmanı, çocukların savunuculuğunu yapmak, toplumu ve kurumları çocuk hakları konusunda bilgilendirmek, politika yapıcıları çocuk odaklı kararlar almaya zorlamak, idarenin çocukların yüksek çıkarı doğrultusunda işlemesini sağlamak gibi çok önemli işlevleri yerine getirmiştir.
 - 1991 yılına gelindiğinde Norveç, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi onaylamıştır.
 - 2003 yılında İnsan Hakları Yasas'nın bir parçası olarak Norveç yasalarına dahil etmiş ve sözleşme ile diğer yasal kanunlar arasında bir çatışma ortaya çıktığı zaman Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin öncelikli olacağı belirtilmiştir.

- Norveç'te çocuk hakları ve bakıma muhtaç çocuklara sunulacak hizmetlerin belirlendiği hukuki düzenlemeler çok eskiye dayanmaktadır.
- 1896 yılında çıkan Guardianship Board Act ile çocukların korunması devlete verilmiştir. Bu yasaya göre aile tarafından ihmal edilen çocuklar için önce aileler uyarılmakta, durumda bir değişim olmaz ise çocuklar devlet tarafından koruyucu ailelere verilmektedir.
- 1983 yılında Çocuk Refahı Yasası ile bu duruma bakıma muhtaç çocuklar da dahil edilerek özel koruma önlemleri arttırılmıştır.

Norveç Çocuk ve Eşitlik Bakanlığı Organizasyon Yapısı

YAŞAM HAKKI

- Yaşam hakkı, insan ırkının tüm üyeleri için, doğuştan gelen onurlu, eşit ve bağımsız bir hak olduğunun kabulü; dünyadaki özgürlük, adalet ve barışın temelidir
- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve diğer insan haklarına dair sözleşmelerde temel vurgu, insanların temel haklarının başında yaşama hakkının geldiği ve bu hakkın güvence altına alınmasına dairdir.
- Norveç'te 2014 yılında yürürlüğe giren dört yeni ayrımcılıkla mücadele yasası(Eşitlik yasası, Etnisite ayrımcılığı yasası, Ayrımcılık ve erişilebilirlik yasası ve Cinsel yönelim ayrımcılığı yasası) ile ülke yönetimi bu alanda yeni kararlar almıştır.

EĞİTİM HAKKI

- Norveç, dünyadaki ülkelerin genel durumu ile kıyaslandığında, toplumsal gelişmişlik düzeyine paralel olarak, çocukların güvenli ve sağlıklı bir sosyal çevrede ve yeterli eğitim olanaklarına erişebilirlikleri ülkelerin başında gelmektedir. (Hemen hemen %100 okuryazarlık)
- Eğitimin her kademedede ekonomik, eşitlikçi, demokratik ve yenilikçi olabilmesi bakanlıklar ve yasalar tarafından sıkı denetim altındadır.

Sağlık Hizmetleri

- Norveç'te ikamet eden her çocuk sosyal güvenlik kapsamı altındadır.
- Ücretsiz, eşit, ulaşılabilir nitelikteki sağlık hizmetlerinden, sosyal durumlarından bağımsız olarak sağlık sistemine dahil tüm hizmetlerden yararlanabilirler.
- Norveç'in sağlık sistemi ülkenin en ücra köşelerinde bile aktif haldedir ve her çocuk bundan yararlanabilir.
- 2015 de Pediatristler Derneği öncülüğünde başlatılan sağlık atlası çalışmalarına göre Norveç en sağlıklı çocuk popülasyonlarından birine sahip bir ülke konumundadır.

Çocuklara Yönelik Yargılama Ve Cezalandırma

- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin de kabul ettiği gibi, Norveç'te 18 yaşın altındaki bireyler çocuk olarak kabul edilmektedir.
- Yaş küçüklüğü, kusur yeteneğini azaltan veya ortadan kaldıran ve çocuğun cezai ehliyetinin sınırlarını belirleyen bir neden olarak kabul edilmektedir.
- Suç işleyen çocuk yargılanma sürecinde "suça sürüklenen çocuk" olarak nitelendirilir
- 1972 yılından beri çocukların, daha iyi davranış edinmeleri amacıyla yargılanmaları ve cezalandırılmaları yasaktır.
- 2013 yılında yapılan kanun değişiklikleri ise çocukların yasal güvenliklerini güçlendirecek ve şiddet ve cinsel istismara karşı daha iyi koruma sağlayacak düzenlemeleri içerir.

IBSEN VE ÇOCUK HAKLARI

- Ibsen'in bu konudaki duruşuna bakacak olursak ;

Bir Halk Düşmanı eserinde Doktor Stockman 'ın oğulları ve kızı Petra 'nın eğitimine gösterdiği özen, Bir Bebek Evi'nde Nora'nın çocuklarına alakası, Yaban Ördeği'nde Bay Ekdal'ın Hedwig'e gösterdiği hassasiyet, Hortlaklar'da Bayan Alving'in oğluna düşkünlüğü; ayrıca kendi gayrimeşru çocuğuna karşı, hiç görmemesine rağmen, yasaların belirlediği sorumlulukları yerine getirmesi onun bu konudaki hassasiyetini büyük ölçüde gösterir. Ancak "eserlerinde çocuk karakterlerin sonunda türlü şekilde zarar görüyor olmaları da kendi çocuğuna karşı duyduğu hoşnutsuzluktan kaynaklanıyor" şeklinde yorumlanabilir.

KAYNAKÇA

- [https://www.researchgate.net/publication/350408877 NORVEÇ'TE COÇUK HAKLARI ve COÇUK POLİTİKALARININ YONETİMİ](https://www.researchgate.net/publication/350408877)
- https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_haklar%C4%B1#Di%C4%9Fer_temel_%C3%A7ocuk_haklar%C4%B1
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/629011>
- <http://www.defne.gov.tr/cocuk-haklari-sozlesme-maddeleri>